

**КЫРГЫЗ БИЛИМ БЕРҮҮ АКАДЕМИЯСЫ
ОКУМУШТУУЛАР КЕҢЕШИ**

№8-жыйын протоколу

**Дата: 30.09.2016-жыл
Убакыт: 14.00.
Бөлмө: Конференц-зал**

КҮН ТАРТИБИНДЕГИ МАСЕЛЕЛЕР:

1. «Билим» басма борборунун ишмердүүлүгү жөнүндө.
П.Камчыбекова
2. О проверке деятельности лаборатории мониторинга и оценки Кыргызской академии образования.
К.Жакшылыкова
3. Утверждение темы диссертации аспирантки Жумабаевой Майрамгул Дилдегазиевны «Педагогические условия формирования многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана» по специальности Общая педагогика, история педагогики и образования.
Б.Бейшенбаева
4. Кол жазмаларды бекитүү
- 4.1.История Кыргызстана в таблицах и схемах. Учебно-методическое пособие. (сост. Калеев У.Э. – 255стр.)
М.Иманкулов
- 4.2.“Манас” эпосунун негизинде окуучулардын оозеки кеп ишмердүүлүгүн өнүктүрүү жана “Манастануу” курсун окутуу. Мугалимдер үчүн колдонмолор (түзгөн Абдиева К.А. – 261 бет).
К.Эсеналиева
- 4.3. 7-9-класстардын геометриясы. Дидактикалык материалдар, окуу-усулдук колдонмо (түзг. Байсалов Дж.У., Мадраимов С.М., Арынбаев Э.К. – 187 бет).
Б.Рыспаева
- 4.4. “Акыл башынан, эмгек жашынан”. Бир жыйнагы (мектепке чейинки балдар үчүн, мектеп окуучулары үчүн). Методикалык иштелмелер (түзгөн.Ниязалиева В.С. – 146 бет).
- 4.5.Бешик ыры бакыт чакырат. Чыгармалар жыйнагы (С.Жороева – 66 бет).
- 4.6.Текшерүү иштер жана тесттер. 1-4-класстар үчүн (түзгөн Керимбаева Б.О. – 172 бет).
- 4.7.Ментальная арифметика для дошкольников. Учебник-1 и учебник-2 (сост. Рягузова А.М., ЦИР «Звездочка» - 157 стр.).
А.Токтомаматов

С.Байгазиев: Окумуштуулар кеңешинин курамында 18 мүчө бар, анын ичинен 15 мүчөсү отурумга катышууда. Кворум бар, отурумду баштай берсек болот. Күн тартибин бекитип алсак, алдыңарда турат. Ушундай күн тартибине каршылык жокпу? Бардыгы макул. Анда отурумду баштайлы.

1. «Билим» басма борборунун ишмердүүлүгү жөнүндө.

Угулду: Комиссиянын мүчөсү Аттокурова Ч. текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча төмөндөгүдөй маалымат берди.

КББАнын 2016-жылына түзүлгөн пландын негизинде жана структуралык түзүмдөрдүн ишмердүүлүгүн контролго алуу максатында “Билим” басма борбору текшерилди. Текшерүү комиссиянын курамы 3 кишиден турдун: Камчыбекова П. – төрайымы, башкы бухгалтер,

Аттокурова Ч. – комиссиянын мүчөсү, мектепке чейинки жана башталгыч билим берүү лабораториясынын ага илимий кызматкери,
Тагаева Г. – комиссиянын мүчөсү, мониторинг жана баалоо лабораториясынын ага илимий кызматкери.

Борборду текшерүүдө ишине 2013-2015-жылдар аралыгында аткарылган жумуштар, иш план кагаздары, финансылык документтер камтылды.

“Билим” басма борбору КББАда басма иштерин жөнгө салат, “Кыргыз билим берүү академиясынын кабарлары” илимий журналынын УАКтын жана РИНЦтин койгон талабына ылайык чыгарат жана Республиканын орто билим берүү мекемелерин окуу программалары жана экзамендик билеттеринин материалдары менен өз убагында камсыз кылат. Бул аткарылган жумуштар өз мөөнөтүндө аткарылгандыгы аныкталды.

Борбор өндүрүштүк иш алып баргандыгына байланыштуу борбордун ар бир кызматкерине өндүрүштүк муктаждыкка жараша ишмердүүлүктөр бирдей бөлүштүрүлөт жана айрым заказ материалдарын өз мөөнөтүндө басып, даярдоо жана чыгаарууга жетишүү үчүн аны жалпы аткарышат.

2014-жылы Кандидаттык жана докторлук диссертациялардын авторефераттары диссертациялык коргоолор болгондугуна жараша өз убагында 100 экземплярдан чыгарылып турган жана акчасы кассага төгүлгөн. Квитанциялар топтолгон. КББАнын кабарлары журналынын 4 санын 50 экземплярдан – баардыгы 200 экземпляр басылып чыгып, авторлорго таркатылып берилген. Мектептин курсу боюнча мамлекеттик бүтүрүү экзамендеринин билеттери 9-11 класстардын окутуу кыргыз жана орус тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн 1000 экземплярдан 4000 экземпляр басылып чыгып республиканын мектептерине таркатылган. Май айынан тартып Уюштуруу бөлүмүнүн кызматкерлеринин көмөгү аркылуу КББАнын тиешелүү предметтер менен иш алып барган окумуштуулары даярдаган 26 наамдагы кыргыз жана орус мектептери үчүн окуу программаларын басмага даярдап, жалпы саны 5900 экземплярдын басып чыгарып республиканын билим берүү мекемелерине таркатылып сатыктан түшкөн акча КББАнын кассасына төгүлдү.

2015-жылы “Билим” басма борбору мурунку жылдары пландалып аткарылган иштерден тышкары дагы башка билим берүү мекемелеринин кызматкерлеринин окуу методикалык колдонмолорун редакциялап, корректорлоп басма иштеринин шарттарын толук аткарып авторлор менен тыгыз байланышып берилген тапшырыктарды өз убагында сапаттуу жана рынокко ылайык баада бухгалтериянын көзөмөлү алдында чыгарып беришкен. Мисалга алсак төмөндөгүдөй китептер чыккан:

1. Жогорку окуу жайынын педагогикасынын теориясы автору Омурзакова Б. (КР ИИМ Академиясы)
2. Тамак-аш азыктарын баалоонун негиздери автору Черткиев Ш. (Кыргыз агрардык университети)
3. Генералдык штабдын тапшырыгы менен 1700 экземпляр аскерге даярдык предметинин программасы чыгарылган.
4. Ордо оюну Абдуллаев М.Т. Дене тарбия жана спорт академиясы
5. Илимий изилдөөнүн негиздери жана спортто колдонулуучу материалдар автору Жанузак К.Ч. (Кыргыз-Түрк Манас университети)
6. Спорт морфологиясы Абдрахманов Дж. (Кыргыз-Түрк Манас университети)

Борбордун 2016-жылдагы финансылык-материалдык иш-кагаздарын текшерүү учурунда көзөмөл жүргүзүү, регистрация журналы ирээтсиз жана өз убагында жазылбаган.

Талкуунун жана добуш берүүнүн жыйынтыгында **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. «Билим» басма борборунун ишмердүүлүгү жалпысынан канааттандыраарлык деп табылсын.
2. Кетирилген мүчүлүштүктөр бир ай мөөнөтүндө талапка ылайыктуу ирээтке келтирилсин.

2. О проверке деятельности лаборатории мониторинга и оценки Кыргызской академии образования.

Слушали: ведущего научного сотрудника лаборатории педагогики и профессионального образования, председателя комиссии Жакшылыкову К. об итогах проверки деятельности лаборатории мониторинга и оценки Кыргызской академии образования.

В соответствии с планом работы Ученого совета Кыргызской академии образования на 2016 год и в целях контроля за научно-исследовательской деятельностью структурных подразделений КАО была осуществлена проверка Лаборатории мониторинга и оценки комиссией в следующем составе: Жакшылыкова К. – председатель комиссии, ведущий научный сотрудник лаборатории педагогики и профессионального образования; члены комиссии: Жолчиева А.А. – старший преподаватель кафедры государственного, официального и иностранных языков; Ибирайым кызы Айжан – зав.лабораторией технологии и искусства. Комиссия осуществляла свою работу с 20 по 27 сентября текущего года по утвержденной памятке согласно приказу КАО № от 2016 года, проведена проверка деятельности лаборатории за последние 3 года.

Справка подготовлена на основании изучения документации лаборатории мониторинга и оценки, научно-исследовательских отчетов, материалов научных работ, организационно-методических материалов и результатов экспериментальной работы сотрудников.

По итогам работы комиссии сделаны следующие выводы:

1. В лаборатории документация вводится в соответствии с деятельностью лаборатории, имеются все необходимые документы: перспективный план на 2015-2017 гг., годовые планы НИР (2014, 2015, 2016 гг.), отчеты по НИР лаборатории и сотрудников и др. В отчетах НИР показано выполнение поставленных задач.
2. Научно-исследовательская тематика лаборатории связана с актуальными запросами современного общества. Лаборатория Мониторинга и оценки осуществляет поддержку общеобразовательных школ в проведении внешней оценки уровня образовательных достижений учащихся по учебным предметам.
3. Сотрудники лаборатории активно участвуют в семинарах, круглых столах, конференциях. А также проводят семинары по итогам экспериментальной апробации инструментариев оценивания по математике, чтению и пониманию, русскому языку. («Обзор инструментариев оценивания» для учителей, Германско-Кыргызский специализированный семинар по вопросам интеграции, II международная конференция по образованию «Состояние и перспективы многоуровневого высшего образования в условиях глобализации» и др.).
4. Запланированные научные мероприятия были своевременно выполнены, научные исследования связаны с проведением экспериментальной работы.
 - 4.1. Разработан пакет инструментариев оценки образовательных достижений учащихся начальной школы на основе компетентностного подхода по предметам физкультура, адеп (этика) и русский язык для школ с кыргызским языком обучения.
 - 4.2. Сотрудниками лаборатории проведен сравнительный анализ результатов мониторингового исследования оценки образовательных достижений учащихся УВКГ № 69 г.Бишкек за 3 года (2014, 2015 гг.).
 - 4.3. Проведена апробация инструментария оценивания образовательных достижений учащихся начальных классов (декабрь 2014 г., г.Талас, сш №1, 2, Билимкана).
 - 4.4. Разработан инструментарий оценивания образовательных достижений учащихся начальных классов CAPSA (GIZ).

4.5. Проведено массовое исследование оценки достижений учащихся начальных классов по математике, чтению и пониманию по республике (совместно с GIZ 29 апреля 2015 года).

5. Лаборатория осуществляет сотрудничество с отечественными и зарубежными организациями: с проектом GIZ «Реформа систем образования в Центральной Азии» в Кыргызстане; Национальным центром тестирования с 2013 года в целях проведения массовых исследований по оценке достижений учащихся начальных классов по математике, чтению и пониманию; Российской программой развития образования (READ); с проектом «Поддержка реформ в секторе образования» ОРП МОиН КР, финансируемого Всемирным Банком.

Следует отметить положительные стороны деятельности лаборатории:

1. Научная работа лаборатории тесно связана с практикой (проводятся тестирования ОУД по регионам республики).
2. За последние три года была проделана большая работа по разработке инструментария оценивания образовательных достижений учащихся начальных классов.
3. Проведены массовые исследования по оцениванию образовательных достижений учащихся 4-х классов по математике, чтению и пониманию, в которых были задействованы сотрудники КАО. Результаты данных исследований освещены в международном отчете.
4. Сотрудники лаборатории активно участвуют в общественных мероприятиях КАО.

Вместе с тем, комиссией сделаны замечания:

1. Отчет НИР за первое полугодие 2016 года научного сотрудника Кубанычбек у. Б. не соответствует требованиям научного отчета (отчет носит информативный характер, не учтено количество страниц).
2. Отсутствует методическое руководство по анализу данных с помощью программы SPSS, запланированное по плану на 2015 год.

Для улучшения деятельности лаборатории комиссия вносит следующие **рекомендации и предложения:**

1. Усилить связь лаборатории с общеобразовательными школами для проведения внешней оценки образовательных достижений учащихся.
2. Проводить совместные работы с другими лабораториями по актуальным запросам общества в области образования.
3. Расширить состав лаборатории и начать оценку ОДУ основной школы по учебным предметам.

Заслушав представленную информацию, изучив материалы лаборатории, ученый совет отмечает, что деятельность лаборатории мониторинга и оценки осуществляется в соответствии с перспективным и годовым планом работы, проводится серьезная работа по совершенствованию системы оценивания образовательных достижений учащихся общеобразовательных школ.

Кособаева Б.М.: Бул лаборатория башка лабораториялар менен тыгыз байланышта иштейт. Абдан жакшы матрицалар бар, биздин аспиранттар колдонушат. Матрицанын жакшы түзүлүшү – лабораториянын жетишкендиги.

К.Эсеналиева: SPSS программасынын жыйынтыктарын туура колдонушат. Базаларды чогултууда чоң иштерди жасап, улам жаңыртып турушат.

Е.Син: 1. Лаборатория тесно работает с другими лабораториями, а вот база данных слабая. Когда я был в Эстонии, я увидел, как 4 человека создают базу данных обо всей системе образования: например, тесты для учителей, тесты для учащихся, для родителей, сотрудников. Мы могли бы так же создать базу данных. 2. Почему-то перестал работать семинар Юлии Левин. Надо продолжить семинары для всех лабораторий. 3.

Положительное в работе лаборатории то, что лаборатория делает много полезного для КАО, для республики.

К.Добаев: Кенжеке Эсеналиевна, психометрика и измерение – это одно и тоже понятие.

К.Эсеналиева: Тестти өткөргөндөн кийин психометриканы колдонот.

А.Ниязова: Психометрикалык анализ тесттерди SPSS программасына салгандан кийин жасалат. Психометрика – это свод правил сбора и обработки данных по итогам эксперимента или наблюдения, а измерение – это определение какой-либо мерой величины достижений учащихся. Это не одно и то же.

С.Байгазиев: Справка абдан кенен, жакшы анализи менен берилиптир. Лаборатория жылдык отчетун бергенде да кемчилиги жок. 1. Бул лабораторияда мамлекеттик тилде эч нерсе жок. Орусча жазбаш керек деп айтпайм, бирок мамлекеттик тилде негизги документтер дагы болушу керек. 2. Баалоонун инструментарийлери иштелип чыкты деп айтып жатабыз. Бирок баалоонун научно-теоретический основалары жазылбай жатат, көбүнчө практический материал берилип жатат. Методикалык брошюра мугалимдерге чыгарыш керек. 3. Ар бир лаборатория менен иштөө жолго коюла элек. Жалпы кызыкчылык кайда кезигет, ушуну караш керек. Отчеттор папкада турат, тышка бир продукция бербей жатабыз. Ушулар жөнүндө ойлонуу керек. Дүйнөлүк баалоолор, Кыргызстанда кандай баалоо, ушундай бир брошюра керек. Алдыда көп иштер турат, талаптар чоң.

Талкуунун убагында лаборатория башчы Н.Кайдиевага суроолор берилип жооптор алынды.

С.Байгазиев: Лабораториянын иши канааттандыраарлык деген чечим менен ким макул? Каршы? Калыс? Бардыгы макул.

Во время голосования за принятие справки, признания деятельности лаборатории удовлетворительной проголосовало 15 присутствующих членов Ученого совета, против, воздержавшихся нет.

На основании вышеизложенного, **Ученый совет постановляет:**

1. Принять к сведению справку о проверке деятельности лаборатории Мониторинга и оценки Кыргызской академии образования.
2. Деятельность лаборатории мониторинга и оценки Кыргызской академии образования считать удовлетворительной.
3. Усилить связь лаборатории с общеобразовательными школами для проведения внешней оценки образовательных достижений учащихся.
4. Работу над методическим руководством по анализу данных с помощью программы SPSS, запланированное по плану на 2015 год, завершить до 1 декабря 2016 года.

3. Утверждение темы диссертации аспирантки Жумабаевой Майрамгул Дилдегазиевны «Педагогические условия формирования многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана (Кыргызстандын жогорку кесиптик билим берүү системасында көп тилдүү билим берүүнү калыптандыруунун педагогикалык шарттары)» по специальности 13.00.08 – теория и методика профессионального образования.

Слушали: аспиранта заочного обучения Жумабаеву Майрамгул Дилдегазиевну, которая обосновала тему кандидатской диссертации «**Педагогические условия формирования многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана (Кыргызстандын жогорку кесиптик билим берүү системасында көп тилдүү билим берүүнү калыптандыруунун педагогикалык шарттары)».**

Актуальность исследования. Система высшего образования Кыргызстана находится сегодня в процессе глубокого преобразования. Идет поиск наиболее эффективных путей дальнейшего развития высшей школы. С интенсификацией

межкультурных контактов представителей разных стран наметились коренные перемены во взглядах на сущность и содержание в сфере языкового образования, педагогических условий формирования многоязычного образования. В современных условиях они рассматриваются как компонент культуры, являющейся «основным средством развития гуманистической сущности человека». Понимание необходимости включения культурологического компонента в процесс обучения обусловлено возникновением и коммуникативных проблем. Для того чтобы эффективно взаимодействовать в науке и практике, в сфере межличностных отношений, необходимо наличие таких качеств, которые представляют собой интегративную связь ценностных ориентации, нравственных позиций и устремлений, знаний, умений, этики общения. В этой связи формирование педагогических условий формирования многоязычного образования, формирование поликультурной компетентности студента занимает значительное место в подготовке квалифицированного специалиста.

Именно педагогические условия формирования многоязычного образования, формирование поликультурной компетентности определяют активную жизнедеятельность человека, его способность ориентироваться в различных сферах социальной и профессиональной жизни, гармонизирует внутренний мир и отношения с социумом. Значимость этого интегративного качества личности повышается и в связи с переходом от традиционной к личностно-ориентированной парадигме образования, когда обществу нужны активные, компетентные специалисты, способные самостоятельно принимать решения и готовые взять на себя ответственность за их осуществление, умеющие ставить цели и конструировать пути их достижения в многоязычном образовании.

Вместе с тем, современный образовательный процесс вуза, где закладываются основы педагогических условий формирования многоязычного образования, поликультурной компетентности студентов, всё ещё остаётся традиционным и не обладает достаточным потенциалом для решения данной проблемы. Существующие педагогические технологии не способствуют формированию поликультурной компетентности студентов. Они либо не предполагают постановку данной проблемы в качестве задачи образовательного процесса, либо не относят решение этой задачи к учебной деятельности.

Анализ научных работ показал, что в настоящее время нет единых взглядов на **педагогические условия формирования многоязычного образования** в системе высшего профессионального образования, не дано универсального определения, нет общепризнанной структуры. Поэтому педагогические условия формирования многоязычного образования, в системе высшего профессионального образования, то есть поликультурной компетентности как интегративного качества личности, определяющего личностный рост студентов и способствующего совершенствованию образовательного процесса в вузе, приобретает особую значимость.

Актуальность, недостаточная разработанность данной проблемы в педагогической науке, практика образовательной деятельности обусловили выбор темы диссертационного исследования **«Педагогические условия формирования многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана»:**

Объект исследования: поликультурная компетентность студентов.

Предмет исследования: процесс формирования педагогических условий поликультурной компетентности студента средствами иностранного языка.

Цель исследования: обосновать совокупность педагогических условий, способствующих формированию многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана.

В соответствии с поставленной целью в исследовании ставились следующие **задачи:**

1. Раскрыть содержание и структуру понятий «многоязычное образование», «поликультурная компетентность студента».

2. Выявить возможности иностранного языка в формировании поликультурной компетентности студента.
3. Охарактеризовать процесс формирования поликультурной компетентности студента в условиях многоязычного образования.
4. Разработать научно-методические рекомендации по решению исследуемой проблемы.

База исследования: вузы КР в которых учебный процесс ведется на иностранном языке.

Логика и этапы исследования: исследование будет проводиться в период с 2016 года по 2020 год и состоять из следующих этапов.

Первый этап - организационно-подготовительный (2016-2017 гг.) - изучение проблемы в теории и на практике, сбор эмпирического материала. Теоретический анализ научной литературы; изучение передового и массового педагогического опыта, теоретический синтез, ретроспективный анализ собственного опыта, целенаправленное педагогическое наблюдение.

Второй этап - организационно-практический (2018-2019 гг.) - разработка программы формирования поликультурной компетентности студента, проведение педагогического эксперимента. В ходе опытно-экспериментальной работы конкретизировать педагогические условия, обеспечивающие формирование исследуемого феномена, анализ и систематизация данные, корректировка содержания, методов и формы изучаемого процесса. Разработка языковых образовательных проектов с учетом профессиональных интересов студентов, конкретизированных в комплексной программе в условиях многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана. Основные методы исследования: аргументирование, моделирование, анкетирование, тестирование, ранжирование, методы оценки и самооценки, сравнительной характеристики, констатирующий и формирующий эксперимент.

Третий этап - обобщающий (2019-2020 гг.) - анализ и интерпретация результатов опытно-экспериментальной работы, формулировка основных выводов, внедрение наработок в практику образовательной деятельности вуза, оформление диссертации. Методы математическая статистика, структурирование материала, табличной и диаграммной данных, сопоставительный анализ экспериментальных данных.

Теоретическая значимость исследования - расширение научных представлений о педагогических условиях многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана, поликультурной компетентности студента и условиях ее формирования в образовательном процессе вуза Кыргызстана.

Практическая значимость исследования - разработка: комплексной программы формирования педагогических условиях многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана, поликультурной компетентности студента.

Заслушав представленную информацию, члены ученого совета перешли к обсуждению, в котором участвовали С.Байгазиев, А.Токтомаматов, М.Иманкулова, Д.Бабаев, К.Добаев. Были заданы вопросы: почему выбрана именно эта тема исследования, каким образом будет проводиться экспериментальная работа, как может быть реализована программа многоязычного образования в вузу, как можно определить уровень поликультурной компетентности студентов. М.Жумабаева ответила на поставленные вопросы: выбрана данная тема из-за актуальности и неисследованности вопроса, экспериментальная работа будет проводиться после теоретического исследования, многоязычное образование уже внедряется в системе высшего образования.

После обсуждения было предложено голосование за утверждение темы исследования и назначение научного руководителя. Во время голосования 15 присутствующих на заседании из 18 членов ученого совета проголосовали за утверждение темы диссертации аспирантки Жумабаевой Майрамгул Дилдегазиевны «Педагогические условия формирования многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана (Кыргызстандын жогорку кесиптик билим берүү системасында көп тилдүү билим берүүнү калыптандыруунун педагогикалык

шарттары)» по специальности 13.00.08 – теория и методика профессионального образования. Против – нет, воздержавшихся нет.

На основании вышеизложенного ученый совет постановляет:

1. Утвердить тему кандидатской диссертации Жумабаевой Майрамгул Дилдегазиевны «Педагогические условия формирования многоязычного образования в системе высшего профессионального образования Кыргызстана» (Кыргызстандын жогорку кесиптик билим берүү системасында көп тилдүү билим берүүнү калыптандыруунун педагогикалык шарттары)» по специальности 13.00.08 – теория и методика профессионального образования.
2. Назначить научным руководителем Жумабаевой Майрамгул Дилдегазиевны д.п.н., проф. Добаева Кыргызбая Душенбековича.

4. Кол жазмаларды бекитүү

4.1. История Кыргызстана в таблицах и схемах. Учебное пособие. (сост. Калеев У.Э. – 255стр.).

Слушали: зав. лабораторией социально-гуманитарных предметов к.п.н., доцента Иманкулова М.К.

Учебное пособие учителя истории средней школы № 5 города Кара-Балта Калеева У.Э. «История Кыргызстана в таблицах и схемах» представляет собой учебный материал в таблицах и схемах, кратких конспектах. Схемы дают возможность ориентироваться в большом объеме материалов в учебниках и дополнительной литературе, позволяют более наглядно и четко представить то или иное историческое явление, лучше понять и усвоить материал. Пособие актуально в настоящее время, способствует систематизации знаний по истории Кыргызстана с древнейших времен до наших дней. Содержание соответствует государственному образовательному стандарту министерства образования и науки КР по дисциплине «Отечественная история» и «История Кыргызстана».

Значимой заслугой автора является то, что выделяются ключевые положения истории, дается информация для запоминания, дополнительная информация, интересные сведения, понятия и термины. Выбранная автором учебника форма изложения материала оказывает существенную помощь при освоении трудных вопросов истории.

В целом учебно-методическое пособие, предназначенное для учащихся средних школ, студентов колледжей и высших учебных заведений, разработанное в соответствии с существующими нормами и стандартами, отвечает всем требованиям к учебному пособию.

После представленной информации члены ученого совета перешли к обсуждению, в котором участвовали С.Байгазиев, М.Иманкулов, А.Токтомаматов. Учебное пособие было одобрено.

По итогам обсуждения и голосования за утверждение данного учебного пособия проголосовало 15 членов Ученого совета, против – 0, воздержались – 0.

На основании вышеизложенного ученый совет постановляет:

1. История Кыргызстана в таблицах и схемах. Учебно-методическое пособие. (сост. Калеев У.Э. – 255стр.) утвердить и рекомендовать к изданию.

4.2. “Манас” эпосунун негизинде окуучулардын оозеки кеп ишмердүүлүгүн өнүктүрүү жана “Манастаануу” курсун окутуу. Мугалимдер үчүн колдонмолор (түзгөн Абдиева К.А. – 261 бет).

Угулду: Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер кафедрасынын башчысы, п.и.к. К.Эсеналиева билдирүү жасады.

Эгемендүүлүгүбүздү алгандан бери өсүп келе жаткан муунду улуттук баалуулуктардын бешигине бөлөп окутуп-тарбиялоо маселеси көптөгөн педагогдорду,

коомдук ишмерлерди ойго салып келет. Курманкан Абдрасуловнанын бул эмгегинде орус тилдүү мектептерге “Манастаануу” курсун окутуу каралган. Өсүп келе жаткан муунду “Манас” эпосунун духунда тарбиялоо, орус тилдүү балдардын тил байлыгын өстүрүү, сүйлөө маданиятын калыптандыруу эмгектин өзөгүн түзөт. Окуучуларды сабакка кызыктырууда мугалимдин презентациясынын маанилүүлүгү, сабакты бышыктап бекемдөөдө интерактивдүү методдун натыйжалуу болору, сөздүк менен иштөөнүн принциптери, окуучулардын оз алдынча текст менен иштөөсү кеп маданиятынын калыптанышына, кыргыз тилинде сүйлөмдөрдү туура түзүүгө, туура сүйлөөгө көмөк болору көрүнүп турат.

Аталган окуу китептер окуучулар, мугалимдер, ата-энелер үчүн пайдалуу жана мааниси терең. Кол жазмага КББАнын вице-президенти, ф.и.д., проф. С.Байгазиевдин, Т.Деркембаевдин оң пикирлери жазылган.

Берилген маалыматты угуп окумуштуулар кенешинин мүчөлөрү талкууга өтүштү. Кол жазманы талкуулоодо С.Байгазиев, С.Рысбаевдер катышып, кол жазманын жаңы аталышын сунушташты: “Манас” эпосунун негизинде окуучулардын оозеки кебин өстүрүү”. Аягында кол жазма жактырылды. Добуш берүүдө 18 мүчөдөн турган окумуштуулар кеңешинин отурумга катышкан 15 мүчөсү кол жазманы колдоп добуш беришти. Каршы, калыс болгон жок.

Талкуунун жана добуш берүүнүн жыйынтыгында **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Манас” эпосунун негизинде окуучулардын оозеки кебин өстүрүү” жана “Манастаануу” курсун окутуу. Мугалимдер үчүн колдонмо кол жазмасы (түзгөн Абдиева К.А. – 261 бет) бекитилсин жана басууга сунушталсын.

4.3. 7-9-класстардын геометриясы. Дидактикалык материалдар, окуу-усулдук колдонмо (түзг. Байсалов Дж.У., Мадраимов С.М., Арынбаев Э.К. – 187 бет).

Угулду: табигый-математикалык предметтеринин лабораториясынын башчысы, п.и.к. Б.С.Рыспаева төмөндөгүдөй маалымат берди.

Бул окуу усулдук колдонмо үч баптан, 12 параграфтан, пайдаланылган адабияттардан турат, көлөмү -187 бет .

7-9-класстардын геометриясы боюнча дидактикалык материалдар төмөндөгүдөй комплекстен түзүлгөн :

- 7-класс үчүн 15 өз алдынча иш, 6 текшерүү иш, 20 суроодон турган окуу китебин ар бир бапынан 5 варианттан тесттер, оозеки суроолор;
- 8-класс үчүн 9 өз алдынча иш, 4 теңдемелүү иш, 20 суроодон турган 5 варианттан тесттер, оозеки суроолор;
- 9-класс үчүн 15 өз алдынча иш, 4 текшерүү иш, 20 суроодон турган 5 вариант тесттер, оозеки суроолор берилген .

Дидактикалык материалдар дагы өз алдынча иштер окуучулардын жекече өзгөчөлүктөрүн эске алып, үч варианттан берилген. Биринчи жана экинчи варианттары бирдей татаалдыкта, ал эми үчүнчү варианты биринчи жана экинчи варианттарга салыштырмалуу татаалыраак берилген .

Ар бир класс үчүн эң аягында өз алдынча текшерүү иштердин жооптору, тесттердин ачыкчтары берилген .

Бул окуу усулдук колдонмо орто мектептин мугалимдеринин түйшүктүү иштеринен бир топ арылтып , мугалимдин иш аракеттерин жеңилдетет эле .

Жогорудагы техникалык кемчиликтерди сунуштарды эске алса , бул окуу усулдук колдонмо орто мектептин математик мугалимдерине жана “математика” адистигинде окуп жаткан студенттер үчүн мыкты окуу-усулдук куралы боло алат деп ишенимдүү айтууга болот . Суроолор берилип жооптор алынды. Айтылган өзгөчөлүктөрүн эске алынып, кол жазманы басууга сунуштады.

Талкууга катышкандар С.Байгазиев, Е.Син, Б.Рыспаева. Алар, учурда мектептерде бул багыттагы кыргыз тилинде колдонмолор жетишсиз экенин, кол жазманы басууга сунуштоо туура болоорун белгилешти. Добуш берүүдө отурумга катышкан окумуштуулар кеңешинин 15 мүчөсү кол жазманы колдоп добуш ыиришти. Каршы – 0, калыс – 0.

Талкуунун жана добуш берүүнүн негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. 7-9-класстардын геометриясы. Дидактикалык материалдар, окуу-усулдук колдонмонун (түзг. Байсалов Дж.У., Мадраимов С.М., Арынбаев Э.К. – 187 бет) кол жазмасы жактырылсын жана басууга сунушталсын.

4.4. “Акыл башынан, эмгек жашынан”. Ыр жыйнагы (мектепке чейинки балдар үчүн, мектеп окуучулары үчүн). Методикалык иштелмелер (түзгөн. Ниязалиева В.С. – 146 бет).

Угуду: “Акыл башынан, эмгек жашынан” жыйнагы (жыйнак мектепке чейинки балдар үчүн нотага салынган ырлардан, мектепке чейинки балдар үчүн ырлардан, мектеп жашындагы балдарга арналган ырлардан, жогорку класстардын балдарына арналган ырлардан жана “Кыргыз тилибизди туура сүйлөйлү” аттуу методикалык иштелмелерден турат, автор – В.С.Ниязалиева, 146 бет.) боюнча Мектепке чейинки жана башталгыч мектептик билим берүү лабораториясынын башчысы, п.и.к. А.Д.Токтомаматов билдирүү жасады.

Кол жазма мектепке чейинки курактагы жана башталгыч, орто жана жогорку класстардын балдарына арналган ырларды жана мектепке чейинки курактагы балдардын тилин ондоого арналган (логопедиялык) методикалык материалдарды камтыйт. Балдар үчүн жазылган ырлар балдардын жаш курагын, кызыгууларын, кабыл алууларын эске алуу менен берилген. Валентина Садыковна көп жылдар бою педагог болуп эмгектенгендиктен, балдардын жан дүйнөсүн, суроо-талабын жакшы билет. Ошондуктан педагогикалык маанайдагы, программалык максаттарга жооп берген ырлары мектепке чейинки жана мектеп курагындагы балдардын дүйнө таанымын, эмоционалдуу сезимдерин жана сөз байлыгын, байланыштуу кебин өркүндөтүүдө педагогдор үчүн абдан керектүү материал болуп саналат.

Мектепке чейинки мекемелердин кенже жана жогорку тайпаларындагы балдар үчүн сунуштаган ырлары балдардын айлана-чөйрөнү, дүйнөнү таануусун өстүрүүчү, таалим тарбия берүүчү жана акыл сезимдерин өркүндөтүүчү ар кандай тематикаларды камтып, 46 беттен турат. Бул ырлардын бир бөлүгү нотага салынган, алар кол жазманын башында өзүнчө берилген. Мектеп курагындагы балдар үчүн сунушталган ырлар да балдардын жаш курагын, кызыгууларын жана дүйнө таанымын өстүрүү проблемаларын эске алуу менен берилип, 60 бетти түзөт. Ырлардын тематикалары ар кандай кызыктуу багыттарды камтып, балдардын сөздүгүн, байланыштуу кебин өркүндөтүү менен бирге поэзияга, көркөм сөзгө болгон кызыгууларын калыптандырат.

“Кыргыз тилибизди туура сүйлөйлү” аттуу методикалык иштелмеде орус тилдүү жана логопедиялык топтордо иш алып баруунун өзгөчөлүктөрү жөнүндө методикалык сунуштар, айрым сабактардын иштелмелери жана оюндар берилген. Сунушталган чыгармалардын темалары, мазмуну, сабактын иштелмелери эли-жерибиздин кооздугун, маданиятын, каада-салтын, ар кандай жаратылыш байлыгын, жаныбарларын жана эмгек адамдарынын өзгөчөлүктөрүн чагылдырып, мектепке чейинки курактагы балдарды патриоттуулукка, эр жүрөктүүлүккө, эли-жерин сүйүүгө, достукка тарбиялоого багытталган. Сунушталган сабактын иштелмелери басмадан жарыкка чыгуучу иштелмелердин структурасына коюлуучу талаптарга негизинен жооп берип, 43 беттен турат. Сабактын иштелмелерин өз алдынча басмадан чыгарууга сунуштоого болот. Рецензияга берилген материалдын жалпы көлөмү 146 бетти түзөт.

Сунушталган ырлардын текстеринде, сабактардын иштелмелеринде балдарга кыргыз тилин үйрөтүү боюнча методикалык иштелмелерде грамматикалык, стилдик

каталар көп орун алгандыктан, басмага берердин алдында дыкаттык менен редакциялоо сунушталат.

Талкуу учурунда С.Байгазиев, С.Рысбаев, А.Токтомаматовдор сүйлөштү. Талкуулоодон кийин методикалык колдонмо жактырылды жана басып чыгарууга сунушталды. Добуш берүүдө отурумга катышкан окумуштуулар кеңешинин 15 мүчөсү кол жазманы колдоп добуш беришти. Каршы, калыс болгон жок.

Жогоруда айтылгандардын жана добуш берүүнүн негизинде **окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Акыл башынан, эмгек жашынан”. Ыр жыйнагы. (мектепке чейинки балдар үчүн, мектеп окуучулары үчүн. Методикалык иштелмелер (түзгөн.Ниязалиева В.С. – 146 бет) кол жазмалары бекитилсин жана басмадан чыгарууга сунушталсын.

4.5. Бешик ыры бакыт чакырат. Чыгармалар жыйнагы (С.Жороева – 66 бет).

Угулду: “Бешик ыры бакыт чакырат” обондуу ырлар жыйнагы (диски менен, түзүүчү - “Ноокат” коомдук фондунун жетекчиси С. Жороева, 68 бет.) боюнча Мектепке чейинки жана башталгыч мектептик билим берүү лабораториясынын башчысы, п.и.к. А.Д.Токтомаматов билдирүү жасады.

Салима Жороева – тажрыйбалуу педагог, коомдук ишмер, келечек муунду тарбиялоо проблемаларына кайдыгер карабаган инсан. Кыргыз тилин сыйлаган, урматтаган жана аны жаш муундарга үйрөтүү боюнча бай тажрыйбага ээ педагог. Акыркы жылдары республикабыздын балдар бакчаларынын арасында “Бешик ыры бакыт чакырат” деген тема боюнча методикалык иштерди уюштуруп, бул багытта райондук жана областык деңгээлде конкурстарды өткөрүп келет. Эмгекте ошол иштердин натыйжасында тандалып алынган, сынактан өткөн ырлар нотасы менен берилип, бешик ырларынын негизги өзгөчөлүктөрүн методикалык жактан негиздеп, жактырылган чыгармаларды басмадан чыгаруу үчүн жыйнак кылып түзүп чыккан. Кол жазмада адамды тарбиялоодогу алгачкы кадам болгон бешик ырларынын маанисине, ролуна өзгөчө көңүл бурулат.

Кароо-сынакта жактырылган обондуу ырлар ноталары, сүрөттөрү менен басмадан чыгарууга даярдалган, эмгектин жалпы көлөмү 68 бетти түзөт жана ага диск тиркелет.

Талкуулоодон кийин чыгармалар жыйнагы жактырылды жана басып чыгарууга сунушталды. Кол жазма туралуу добуш берүүдө окумуштуулар кеңешинин отурумга катышкан 15 мүчөсү колдоп добуш беришти, каршы, калыс болгон жок.

Жогоруда айтылгандардын жана добуш берүүнүн негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Бешик ыры бакыт чакырат”. Чыгармалар жыйнагы (диски менен, түзүүчү - “Ноокат” коомдук фондунун жетекчиси С.Жороева., 68 бет.) кол жазмасы бекитилсин жана басмадан чыгарууга сунушталсын.

4.6. Текшерүү иштер жана тесттер. 1-4-кл. үчүн (түзгөн Керимбаева Б.О. – 172 бет).

Угулду: Текшерүү иштер жана тесттер, 1-4-класстар үчүн. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо (түзүүчү –Керимбаева Б.О., Бишкек ш. №67 ОТКГнын мугалими 126 бет) боюнча Мектепке чейинки жана башталгыч мектептик билим берүү лабораториясынын башчысы, п.и.к. А.Д.Токтомаматов билдирүү жасады.

Бул методикалык колдонмо - азыркы маалымат бат алмашып турган учурда коомдун талабына жооп берүүчү компетенттүү окуучуну даярдоодо мугалим окуу процессинде колдонуучу кошумча методикалык материал. Андан сырткары дифференцирлеп окутууда, окуучулардын өз алдынча ишин уюштурууда, кээ бир окуучуларга кошумча үй тапшырма берүүдө мугалимдер колдонуучу методикалык каражат болуп саналат.

Математиканын бөлүмдөрү боюнча мазмун чагылдырылып, кенже окуучунун жаш өзгөчөлүгү эске алынган. Берилген тапшырмалардан окуучу үчүн кызыктуу, ой жүгүртүүнү талап кылган, талдай турган тапшырмалар да кезигет.

Текшерүү иштери 13 жолу 5тен тапшырма менен классты 2 катарга бөлүп өткөрүлөт.

Ал эми 2-класста тесттик тапшырмалар 8 жолу, тапшырмалардын саны – 10, 3-класста тесттик тапшырмалар 8 жолу, тапшырмалардын саны –12, 4-класстагы тесттик тапшырма 8 жолу, тапшырмалардын саны - 13, баары классты 2 катарга бөлүп өткөрүлөт.

Тесттик тапшырмалар *оңдоп түзөөнү, логикалык тапшырма* деп бөлүүнү талап кылат. Колдонмодо көпчүлүк *жооптор бирдей* вариант менен берилген. Маселелерди *бирдей типте чыгаруу* сунушталат. Көпчүлүк *маселелер окшош*, буюмдар, балдардын *аттары кайталанат*. Тегеректин бөлүгүнүн аянты боюнча кайра *тегеректин аянтын табууга, кубдун толук бетинтабууга* көп маселе берилген. Тапшырмалардын жооптору толук берилбейт, кээ бир техникалык каталар кезигет.

Маселелерди түрдүү жолдор менен чыгаруу, кубдун каптал бетин табуу жашоого жакындатылса, улуттук менталитетти эске алса, окуучулардын логикалык ой жүгүртүүсү өсүп, жугумдуу болоор эле.

Талкуулоонун убагында башталгыч класстардын мугалимдери үчүн методикалык колдонмо жактырылды, аталышын өзгөртүп басып чыгарууга сунушталды. Жаңы аталышы: «Математика боюнча текшерүү иштер жана тесттер. 1-4 класстар үчүн». Кол жазма туралуу добуш берүүдө окумуштуулар кеңешинин 18 мүчөсүнөн отурумга катышкан 15 мүчөсү кол жазманы колдоп добуш беришти, каршы, калыс болгон жок.

Жогоруда айтылгандардын жана добуш берүүнүн негизинде **окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Математика боюнча текшерүү иштер жана тесттер, 1-4-класстар үчүн. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмонун (түзүүчү –Керимбаева Б.О., Бишкек ш. №67 ОТКГнын мугалими 126 бет) кол жазмасы бекитилсин жана басууга сунушталсын.

4.7. Ментальная арифметика для дошкольников. Учебник-1 и учебник-2 (сост. Рязузова А.М., ЦИР «Звездочка» - 157 стр.).

Слушали: Представление заведующего лабораторией дошкольного и начального школьного образования, к.п.н. Токтомаметова А.Д. рукописи «Ментальная арифметика для дошкольников» Центра Интеллектуального Развития “Звёздочка”.

Ментальная арифметика – это одна из ведущих методик развития интеллектуальных способностей ребенка с раннего возраста, основанная на устном счёте. Ментальная арифметика – это специальная методика обучения, которая задействует оба полушария головного мозга, развивая различные детские умения и возможности ребенка с раннего возраста. Цель методики ментальной арифметики – подготовка детей к жизненно-необходимым навыкам аналитического мышления, развитие внимания, воображения, памяти и логики.

В первой книге (80 страниц) представлены упражнения-задания для механических действий и подсчётов в уме с помощью Абакуса. Дети в игровой форме знакомятся с устройством счётной линейки. Для этого представлены интересные упражнения, игры для детей, как раскрась расчётную линейку, бусинки, обведи цифры и раскрась предметы и т.д. Задания для самостоятельной работы подобраны с учётом возрастных особенностей детей дошкольного возраста. Дети с помощью наглядного материала решают задачи на сложения и вычитания. Работа на Абакусе показано со схемами на доступном материале.

Во второй книге (77 страниц) даются упражнения одновременно к двум пальцам: указательной и большой для работы на ментальной карте и Арт-терапия “Мандала”.

Дети, используя абакус, решают арифметические задачи, перемещая косточки в уме, не используя сам физический абакус. Ребенок считает на бусинках, работая двумя руками. Такая работа побуждает к деятельности оба полушария мозга ребенка.

С помощью данных учебников ребенок повышает свой интеллектуальный уровень, улучшает память и способность к глубокому мышлению, раскрывает свой потенциал. В них учтены выполнения несколько действий одновременно.

Заслушав представленную информацию, члены ученого совета перешли к обсуждению.

Л.Усенко: В таких центрах работают учителя, а не воспитатели. Мы не должны идти на поводу тех, кто не знает возрастные особенности дошкольников. Нельзя в дошкольном возрасте заставлять детей заниматься обучением. Необходимы игровые технологии. Термин «учебник» не должен приживаться так же, как и «урок», «учение».

А.Токтомаматов: Здесь применяется абакус. При проведении олимпиады члены комиссии не успевают посчитать на компьютере, а дети выдают уже готовые ответы.

Далее в обсуждении участвовали С.Байгазиев, Е.Син, которые отметили, что данная методика развития детей необходима для интеллектуального развития детей, начиная с детского сада. Во время голосования 15 членов ученого совета из 18, присутствующих на заседании, проголосовали за одобрение рукописи по ментальной арифметике под названием «Ментальная арифметика для дошкольников в 2-х частях». Против, воздержавшихся нет.

На основании вышеизложенного **ученый совет постановляет:**

1. Одобрить и утвердить рукопись «Ментальная арифметика для дошкольников в 2-х частях» Центра Интеллектуального Развития “Звёздочка” (составитель - Рягузова А.М.) и рекомендовать к изданию.

**Окумуштуулар кеңешинин
төрагасы, п.и.д., профессор**

А.Мамытов

Окумуштуу катчы

А.Ниязова